

Portát akarunk

— Gyűa, te! — kiabált s a kezével hadonászott a sáros ember. Az ostora nagyokat csattant, a lovak gőzölögve feszültek a hámnak, csak azért, hogy tiz lépéssel odébb nagyot szusszanva megálljanak. Az oldalbordájuk zöttyenve ugrált le és föl. Orrlikaik akkorára tágultak, mint a kocsis sáros ökle.

Gyűa, te! — ordította el magát újra a kocsis. Ostorával végigszántotta a lovak hátát. A lovak nekidültek, a kocsi megmozdult, s agyig ült bele a sárba.

— No, az istennyila csapjon ebbe a pem-pőbe! Ide se gyűvök be többet! — mérgelődött a kocsis nagy tenyerével a sarat majzolva le az arcáról. Sáros, elnyűtt ruhájú emberek álltak körül a kocsit s hümmögtek, bólongattak.

— Ide nem lehet több téglát behozni, — vakaródzott Kis Jóska. Lerakodtak és ő aztán talicskával tolta oda a házhoz. Háromszáz téglát kapott a várostól, meg háromszázat a Közművelődési Egyesülettől, és egy kőművest. Oszlopokat raknak a ház alá, az talán majd megtartja, ha megtarthatja.

Latyak meg víz áll mindenfelé. A szobában is víz van. Az ágy lába, ahogy mozognak rajta, belesüpped a földbe. A szoba sarkában Kis Jóska egy gödröt ásott, oda folyik össze a víz, onnan aztán kihordják vödörrel. Hároméves fiacskája van Kis Jóskának. Csupa maszat. Már nem akar az ágyon maradni, mozogni szeretne, szaladgálni, le-föl a szobában vagy az udvaron, de a lába beleragad a sárba, orra bukik, kis kezével szétcsapja a sarat. Néha sivalkodik, néha meg szóltanul fölkel, kezéről a kabátra dörgöli a sarat, kis bocskorában tovább pancsog.

Az anyja, ha ezt látja, ráver, hogy miért nem marad nyugton az ágyon, még ő is csak löbb dolgot ad ebben a kétségbeejtő helyzetben. Sokat mérgelődik Kis Jóskáné. Lehúzza a sárbamerült lábbeliket és a gyereket az ágyra hajítja.

Kisné is megy téglát hordani. Tízet tesz egy zsákba s a hátára veszi, kicsit tör, de hát muszáj hordani.

Bacsó, a szomszédjuk, áll neki törleszkedve a udvaron. Káromkodik.

— Ledől ez a fal, hiába támasztottuk meg! — Idegesen toporog, a sár latyakká válik a bocskora alatt. — Ki köllene pakolni! — Tétovázik, hümmög, hüvelykujjával a falat tapogatja. Hiába, sárrá vált és már reped is.

Bacsóné jött ki mezítláb.

— Mit nézöl? Tán lesed, hogy mikor dől a fejedre? Miért nem gyűssz pakolni? Gyere, majd elpakolunk a sógorékhoz!

Egy asztalt vett a fejére és megindult vele a térdigérő pocsolójában.

— Megfázik kee, Borcsa néni! Februárban, mezítláb! — kiabált neki az átalsó szomszéd. Bacsóné kiköpött.

— Ha megfázok, hát megfázok! Nem az urak gondja. A bélelt cipősök biztosan nem fáznak. Én meg már úgysis megfáztam. Még egy kis fázás, se ide, se oda. Papucsban nem lehet a térdigérő sárban menni. Más meg nincs.

Dörmögve csapta a sarat.

Bacsó nem kapott téglát. Van más is aki nem kapott. Sokan nem kaptak. Van, aki két-háromszázat kapott. Ezeknek csak oszlopokat raknak alá, de mit ér az? A Jováké az oszlopkról is ledől már. A többi is ledől, ha nem rakják egészen körül, de nem adnak elég téglát. A Nyári Tecának, annak a vacaknak, annak a mindenki rongyának adtak ezerhatszázat, hogy körülrakhassa. Még kőművest is adtak neki több napra. Más embernek egy napra adnak, aztán kínlódjon, rakja tovább maga, ahogy tudja. Biztosan megállt a mérnöknek. Bacsó kiköpött. Az ilyeneknek van téglá. No, meg a Körösinek adtak legtöbbit: négyezret. Annak meg valami rokona van a háznéző bizottságban. Ha van protekció, akkor van téglá, — dörmögött Bacsó magában. Egy zsák krumplival csúszkált föl az országútra, vitte az öccséhez. Az öccsék ott laknak az országút mellett. Az ő házuk is vizes, de bírja még valahogy. A szoba ott is sáros.

A sár már mindenütt itt van. A sár, ami rárakódik a ruhára, az emberekre s az idegekre megy. Nyúlósan körülveszi a düledező házakat, bemászik a szobákba, egyberagasztja az emberi lépteket, összefonja az utakat, ingoványossá teszi a talajt, ingadozóvá teszi az embereket... Minek a téglá, már nem segít. Most dől le a másik utcában Kocsis János háza, az alá pedig ezer téglát raktak. Nem lehet megállítani a falakat, belesüppednek a sárba. Máshova kellene építeni a házakat, magasabb talajra, ahová nem jön föl a talajvíz, ahol nem lesznek derékig vizesek a falak, ahol nem süpped bele az ágy lába a szoba földjébe.

Porta köllene, ott az országúton túlnan, ott jó lenne. Ha kérnénk, követelnénk, tán meg is kapnánk — mondja Berta Pali, csak

ha egységesen, összefogva néznénk utána mindannyian. Igen, azt kellene megszerezni, bólongat még Kis Jóska is. A fejek összébb hajolnak. A szürke égből esőcseppek hulldogálnak. Szomorú nóta taktusát verik a düledező házak tetején.

Bacsó szeme az égre mred. Még az isten is ver bennünket. Vagy tudja, hogy csak akkor tanulunk, ha vernek bennünket. Akkor nyílik csak ki a szemünk, ha már szurkálják. -- Bacsó arca pirosra dagadt az indulattól. — Még tán az isten is azt akarja, hogy ide.

ahun a régi összedül, újat ne építsünk... Új portát akarunk, magasabb talajon és szárazat!...

Téglahordó talicskák állapotnak meg a járdán, szemek merednek össze, emberek totyognak a latyakban, a latyakban, melyben lassan tovaúszott a szó: portát akarunk...

(Zenta, 1941 március)

Ösz Szabó János
földmunkás

(Megjelent a „Világkép” 1941 márciusi számában)

HANGYA ANDRÁS

Munkábatdulás (olaj)